

сільських загальноосвітніх шкіл, які в силу об'єктивних обставин отримали недостатній рівень володіння іноземною мовою. Інформативна насиченість текстів дозволяє викладачу розробити завдання різного рівня складності та забезпечити навчальний процес у групах студентів з різним рівнем підготовки. Виконання таких завдань сприяє вирівнюванню знань слабких студентів до рівня середніх, середніх до рівня сильних. Насиченість навчальних текстів інформацією робить можливим 100% охоплення студентів групи індивідуальними завданнями.

Важливим критерієм при доборі навчальних текстів є наявність міжпредметних зв'язків. Студентам 1 курсу природничого факультету легше буде орієнтуватися у текстах з зоології безхребетних, морфології рослин, неорганічної хімії в той час, як для студентів 2 курсу слід добирати тексти з анатомії, цитології, гістології, геології тощо.

Знання студентами програмного матеріалу з цих дисциплін, які вони здобувають під час вивчення цих курсів рідною мовою, сприяє їх орієнтуванню в автентичних текстах за спеціальністю, знімає труднощі в розумінні значення термінів, допомагає розширенню і поглибленню знань, отриманих на заняттях з відповідних предметів.

При доборі навчальних текстів слід звернути увагу на поступовість вживання граматичних структур, які визначають правильність розуміння текстів. В текстах для студентів 1 курсу слід уникати надмірного вживання неособових форм дієслова та граматичних структур, до яких вони входять. Створюють труднощі для розуміння змісту довгі складнопідрядні речення з граматичними явищами, які студентами 1 курсу при вивченні іноземної мови у вузі ще не вивчалися (Conditional Sentences, Sequence of Tenses, etc.).

Велике розмаїття текстів за спеціальністю дозволяє відібрати тексти, де розуміння прочитаного забезпечується знанням граматичних структур, які вивчаються на 1 курсі (часи групи Simple, Passive Voice, Modal Verbs, Word Order). Врахування цього критерію при доборі навчальних текстів сприяє поступовому переходу до автентичних текстів і самостійної роботи з науковою літературою на іноземній мові.

Ретельний підбір навчальних текстів за перерахованими критеріями допомагає викладачу розробити вправи для зняття мовних та смислових труднощів тексту, відібрати лексику, яка буде опрацьовуватися на заняттях, поліпшити контроль розуміння прочитаного студентами тощо.

Врахування інформативної насиченості, наявності міжпредметних зв'язків, поступовості у використанні граматичних структур сприяє досягненню мети, визначеної діючою програмою з іноземних мов для неспеціальних факультетів.

Таблиця

Критерії добору спеціальних текстів для навчання
переглядного читання

№	Назва критерію	Мета
1	Інформативність і насиченість новими фактами	Забезпечення виконання завдань різної складності студентами з різним рівнем підготовки
2	Наявність міжпредметних зв'язків	Полегшення орієнтування студентів у текстах з різних галузей біології та хімії
3	Поступовість вживання граматичних структур	Зняття граматичних труднощів

Памірська Л.Ю.,

Кравець О.Є.,

кафедра іноземних мов ЖДПУ

ПОЧАТКОВІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ЧИТАННЯ НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИХ ТЕКСТІВ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ЗОШ

Старший шкільний вік - це час пошуків та відкриттів. Учні старших класів полюбляють досліджувати, експериментувати. Це вік, коли учні користуються світомо поставленою метою, своїми намірами. Правильно підібрані спецтексти для читання дозволяють учням реалізувати свої потреби.

Лінгвістичні особливості спецтекстів, особлива синтаксична структура речення, термінологія, специфічна лексика, неологізми говорять про необхідність розробки спеціального комплексу вправ, які направлені на оволодіння лінгвістичними одиницями текстів науково-популярного, політичного, природничого та крайнознавчого характеру.

В методиці навчання читання існує ряд робіт, які присвячені, в основному, навчанню читання художніх текстів (Вайсбурд М.І., Фоломкіна С.К., Ленська О.А. та ін.) Метою нашої статті є спроба розробити серію вправ на початкових етапах навчання читання спецтекстів.

За Пассовим Ю.І. існують такі етапи навчання читання читання: дотекстовий, текстовий та післятекстовий. /Основи методики навчання іноземних мов.-М.:1977-296с./

Пропонуємо роботу з формування вмінь читання спецтекстів починати з проміжного етапу, який не пов'язаний зі змістом конкретного тексту, але має відношення до конкретного типу тексту /політичного, крайнознавчого історичного, тощо./

Мета цього етапу - активізація вмінь читання художнього тексту, знань та досвіду, отриманих в різний час. На даному етапі потрібно щоб учні застосовували знання з географії, історії, біології, культури країни, мову яку вивчають, продемонстрували найпростіші вміння читання. /Warming-up brain-storming activities/.

E. g.T.: Last summer I visited my uncle Pete. He presented me a pot of honey. Do you know how honey is made?

Можливі варіанти відповіді:

-Bees collect the honey.

-Sweet substance /honey/ is produced by bees.

Впр. 1 на складання речень нового ядерного слова.

T.: Now, let's remember what words come to your mind when you hear the word "bees"? What do you know about them?

bees	busy honey bees they hurry from flower to flower they can sting you. Be careful! they live in hives bees store their honey in honey comb they are yellow, black and white
------	--

Впр.2 направлена на формування вмінь вирішувати проблему, пов'язану з реальною дійсністю. Щоб вирішити цю проблему, необхідно мати додаткові знання з біології, медицини, які учні можуть отримати, читаючи літературу науково-популярного характеру. Цей етап - стимул до пошуку знань, яких бракує.

E.g.:

T: Well, now, when we've refreshed the information about the bees I'd like you to imagine such a situation:

A bee stings your friend. He has a burning feeling. His hand hurts. Your actions. What will you do? Help him!

наступний етап - передтекстовий. Тут ми маємо діло з конкретним текстом, який націлений на формування вмінь антиципації та передбачення.

За А.Є. Венделандом при проектуванні змісту заголовків має велике значення для розкриття змісту. Заголовок направляє думку учня в конкретне русло і полегшує розуміння змісту тексту.

Наступні вправи направлені на формування вмінь прогнозувати зміст з опорою на заголовок:

Впр. 1. T.: Read the Title of the text we are going to read: "Meet Australia's stingless bees." Try to predict the content.

Впр. 2 направлена на формування вмінь прогнозувати зміст з опорою на ключові слова:

T.: Here is a list of 10 words, half of which is not from the text. Try to predict which of them we'll meet in the text, pick them and explain why do you think so.

Beckeeper	meridian
mushrooms	shop
pearls	cocoon
species	nest
segments	zodiac

Впр.3

T: Everybody has got a piece of paper. Read the title of the text and put down 2 questions on which you want to get answers:

What do stingless bees like?

Do they have the same hives as honey bees have?

Впр.4 направлена на формування вмінь прогнозувати зміст тексту за змістом першого абзацу.

E.g. T.: Read the first passage. Try to guess whether it reflects the topic of the text. Впр.5 направлена на формування вмінь поєднувати різні частини мови з найбільш вживаними словами тексту / дієслово, іменник, прикметник, тощо \ T.: Name the adjectives which can modify the noun, predict the sentence with their usage:

bees	black and yellow busy tiny beautiful insects wise
------	---

Впр.6 направлена на знаходження еквіваленту при перекладі на рідну мову. На переклад пропонуються найбільш важкі словосполучення, граматичні структури з тексту.

E.g.: Whereas, for although, hexagonal honeycomb arrangement, mandibles, treedimensional trellis, waxy cells.

Впр.7 направлена на розвиток мовленнєвої здогадки.

T.: Fill in the blanks, according to the meaning;

Stingless bees are little more than 4 millimetres in _____. They are _____ in colour, with thick _____ hair on their faces. Many of them have tiny yellow _____ on the back edges of their middle body _____.

Виконання вправ на прогнозування змісту та мовленнєвої сторони тексту науково-популярного характеру значно полегшують розуміння тексту, зменшує час, який потрібно витратити на читання.

При виконанні вправ старшокласники не повинні відчувати труднощі розумінні спецтермінів, якщо на попередніх етапах були сформовані відповідні вміння.

Литишова І.Ф.

кафедра методики викладання іноземних мов ЖДПУ

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМАТУ ТЕСТУ З ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ МОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В теорії тестування під форматом тесту з іноземної мови розуміють його структуру, кількість частин і завдань, а також послідовність їх розташування і час, що відводиться на виконання тесту [2:188].

Питання формату тесту вже порушувалося в методичній літературі. Так, О.В. Кміть досліджувала проблему формату тесту з аудіювання, О.О. Молокович розглядала питання формату тесту з говоріння. О.П. Петрашук проаналізувала і запропонувала приклади формату тесту з аудіювання, говоріння, читання та письма для учнів загальноосвітньої школи.

В межах даної статті ми пропонуємо розглянути питання розробки формату тесту з писемного мовлення для студентів першого курсу мовного факультету, так як, на наш погляд, воно є недостатньо розробленим.

Розкриваючи поняття формату, вчені виділяють такі поняття як формат пред'явлення матеріалу і формат очікуваної відповіді. Так, під форматом пред'явлення матеріалу розуміють спосіб подачі матеріалу, тобто, яким чином здійснюється подача тестованим певного матеріалу, який міститься в цьому тестовому завданні і повинен ними опрацюватись. Формат очікуваної відповіді визначається як спосіб, яким вона повідомляється. Вищезгадані дослідники вважають, що формат пред'явлення матеріалу включає наступні характеристики: канал пред'явлення (модальність), форма пред'явлення, мова пред'явлення, обсяг матеріалу, спосіб пред'явлення матеріалу, тип матеріалу, спосіб опрацювання матеріалу.

Як відомо з теорії тестування, канал пред'явлення матеріалу (або модальність) може бути зоровим, слуховим і комбінованим. Щодо форми пред'явлення матеріалу, вона може бути подана вербально (англійською мовою) або невербально (за допомогою малюнків, плану, таблиці, схеми). Мова подачі матеріалу, який підлягає опрацюванню тестованим залежить від форми його пред'явлення і може бути рідною, іноземною, або поєднувати обидві мови. Обсяг матеріалу, що пропонується для виконання тестованим може складатись з кількох слів до певної кількості речень. Це залежить від виду обраного нами виду тесту. Так, поточний тест має скорочену структуру і

обмежений за обсягом в порівнянні з іншими видами тестів. Обсяг поточного тесту з писемного мовлення залежить від обсягу матеріалу, засвоєння якого можна перевірити в межах аудиторного заняття. Наприклад, студентам-першокурсникам можна запропонувати даний вид тесту для перевірки конкретного вміння правильно писати поштову адресу, або правильно завершити дружній лист тощо. Щодо підсумкового тесту з писемного мовлення, він є повним за структурою і обсягом матеріалу. Обсяг підсумкового тесту визначається обсягом навчального матеріалу з письма, який був опанований студентами за семестр або цілий рік навчання.

Тип подачі матеріалу перебуває в залежності від форми пред'явлення матеріалу. Так, якщо матеріал подається вербально, він може бути різним за типом подачі і подаватись у вигляді пункту або у вигляді опори [2:88]. Так, згідно з дослідженнями в галузі тестування, тестове завдання з письма, наприклад, може містити лише один пункт, а тест на заповнення пропусків – на декілька пунктів. Відомо, що метою опори є спонукання до створення тестованим власного висловлювання. Отже, стосовно писемного мовлення, прикладом опори можуть бути тестові завдання написати листа/листівку, скласти інструкцію, написати автобіографію тощо. В таких тестових завданнях опорою може виступати лист/листівка, на які тестований (в нашому дослідженні – це контингент студентів першого курсу мовних факультетів педагогічного університету) повинен відреагувати в письмовій формі, виявляючи певні мовленнєві вміння: інструкція, що є прикладом для тестованого для складання власного письмового продукту; автентичний зразок автобіографії, на основі якого тестованими створюється власне письмове висловлювання.

Ступінь швидкості виконання тестового завдання носить індивідуальний характер і залежить від темпу, в якому працює тестований. При цьому слід пам'ятати, що час виконання тестового завдання обмежений рамками діючої програми.

Отже, з огляду на вищезгадане, характеристики формату тестового завдання з писемного мовлення, які описуються в даній статті, можуть бути представлені наступним чином:

- 1) модальність – зорова;
- 2) форма пред'явлення – вербальна і невербальна;
- 3) мова подачі – англійська;
- 4) обсяг матеріалу – в залежності від виду писемного висловлювання і згідно з вимогами програми – від 70 до 150 слів;
- 5) тип матеріалу – автентичний зразок вітальної листівки, письмової адреси, інструкції, фотографії, зображення місця і формулювання комунікативно-мовленнєвої ситуації та інші;
- 6) ступінь швидкості опрацювання матеріалу – індивідуальна в межах відведеного програмою часу (згідно з вимогами програми – до 1,5 години).